

Бондаренко О.Ю., бакалавр
Київський національний університет
технологій та дизайну
Кремень О.І., к.е.н., доцент
Київський національний університет
технологій та дизайну

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Страховий ринок є ключовим елементом національної економіки та невід'ємною складовою фінансової системи будь-якої країни. Водночас, лише ефективно функціонуючий страховий ринок здатний забезпечувати страховий захист юридичних і фізичних осіб від непередбачуваних ризиків та соціальну підтримку населення. Відтак, наявність розвиненого страхового ринку та ефективної системи страхування створюють можливість забезпечення фінансових гарантій для бізнесу та збереження соціальної стабільності у суспільстві.

Ринок страхових послуг України є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. За даними Національного банку України кількість страхових компаній продовжує знижуватися, так станом на 31.03.2020 р. порівняно з 2019 роком кількість компаній зменшилася на 40 од. або 15,1% [1]. Принагідно відзначити, що у першому кварталі 2020 р. їх кількість збільшилась до 225 або на 7,1%, тоді як у третьому кварталі не змінилася й налічувала 215 страхових компаній (на 4,4% менше), з яких 20 - здійснювали виключно страхування життя («life») та 195 страхових компаній, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя («non-life»). Звіт за 9 місяців 2020 року до НБУ не подали 16 страховиків (на одну компанію менше, ніж за 6 місяців 2020 року) без урахування компаній, зареєстрованих на тимчасово окупованих територіях. Серед страховиків, які подали звітність, 6 не ведуть діяльності з початку року.

Станом на 31.09.2020 обсяг загальних активів страховиків становив 65 114,9 млн. грн., що на 3,2% більше в порівнянні з відповідним показником

станом на кінець I кварталу 2019 року. Однак, на кінець третього кварталу зменшилися до 61,6 млрд грн., тобто на 4,6% [1]. Водночас, на фоні падіння у другому кварталі (9,4 млрд. грн.) обсяг наданих страхових послуг у третьому кварталі зріс до 11,9 млрд. грн. або на 26,5%. Загалом за 9 місяців 2020 року було надано страхових послуг на 33 млрд. грн. [2].

Частка страхових премій від фізичних осіб за 9 місяців становила 49,6%, від юридичних осіб – 40,9%, від страховиків-перестраховальників – 9,5%. Страховики ризиків отримали 29 400 млн. грн. премій, у тому числі 4400 млн. грн. через філії та представництва, а страховики життя – 3 600 млн. грн.

Кількість укладених договорів страхування у першому кварталі 2020 року зменшилась на 5520,8 тис. од. або на 12,0%, при цьому кількість договорів з добровільного страхування зменшилась на 1710,0 тис. од. або на 10,7%, зменшилась, в тому числі: кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків зменшилась на 1027,0 тис. од. або на 11,6%, кількість укладених договорів страхування фінансових ризиків зменшилась 411,1 тис. од. або на 27,6%, кількість укладених договорів страхування здоров'я на випадок хвороби зменшилась 278,2 тис. од. або на 20,8%. На 4220,0 тис. од. або на 14,6% зменшилась кількість укладених договорів з обов'язкового страхування за рахунок зменшення договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 4 205,4 тис. од. або на 15,6% [2]. За 9 місяців 2020 року було укладено 89 400 тис. од. договорів страхування. Страхові виплати за даними НБУ слали 11,1 млрд. грн., з них фізичним особам сплачено 44,1%. В цілому рівень виплат практично не змінився і за 9 місяців 2020 року досяг 33,8%. Кількість страховиків, які не виконують норматив достатності капіталу та платоспроможності, у III кварталі зменшилася з 57 до 49 компаній, що є позитивним.

Принагідно слід відзначити значний рівень його трансформації ринку страхових послуг внаслідок пандемії. Має місце зростання попиту на онлайн-сервіси, зазнав змін режим роботи страхових компаній, продаж страхових

продуктів із забезпеченням їх доставки сприяв укладанню договорів обов'язкового страхування цивільноправової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) в електронній формі у січні-червні 2020 року в кількості понад 1,3 млн. од., що в 3,2 раза більше, ніж за аналогічний період попереднього року. З'явилися також страхові агрегатори, що забезпечують вибір кращої пропозиції та придбання страхового полісу-онлайн тощо. Водночас, впровадження якісних онлайн-сервісів потребує значних інвестицій, тому далеко не учасники ринку фінансових послуг можуть їх собі дозволити [3]. На нашу думку, чинником розвитку національного ринку страхування може стати продаж страхового полісу для покриття витрат на лікування COVID-19, які можуть стати обов'язковими при виїзді за кордон.

Аналіз сучасного страхового ринку України показав, що для забезпечення успішного функціонування та розвитку вітчизняного ринку страхових послуг необхідно скоординувати дії держави та учасників страхового ринку щодо реалізації стратегічних напрямків розвитку страхового сектору та інформаційної політики для зростання довіри населення до страхових компаній, удосконалення державного нагляду за страховою діяльністю та контролю за ризиками, а також налагодження ефективної діяльності ринку фінансових послуг.

Література.

1. Підсумки діяльності страхових компаній за I квартал 2020 року. URL: <https://forinsurer.com/files/file00676.pdf>.

2. Небанківські фінустанови відновлюють діяльність до докарантинного рівня – звітність за 9 місяців 2020 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nebankivski-finustanovi-vidnovlyuyut-diyalnist-do-dokarantinnogo-rivnya-zvitnist-za-9-misyatsiv-2020>.

3. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України. URL: <https://www.kas.de/documents>.

4. Зайченко К.С., Дзюбенко В.М. Страховий ринок України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Приазовський економічний вісник*. Випуск 5(16), 2019. С. 270-275. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/5_16_uk/48.pdf.